

Хатка для Нехайка

Марина Павленко

(Не д б а л а казка, перемотана Ялосоветою з уст однієї дуже охайної дівчини)

Софійка вже величенька, і мама навіть доручає їй прибирати в хаті. "Дякувати Богові, діждала помочі", — радіє. Спочатку підсобляла доні, повчала, показувала, а далі прибирання вже цілком на Софійку полишила. Бо самій таки ніколи: то біля печі, то на городі, то на фермі.

Дівчинка ніби й старається, та надовго її не стає. Там ганчіркою шурнула, тут віником змахнула — вже наче й зморилась, і чи то ноги тремтять, чи то голова поболює... Сяк-так зі стелі павутину зняла, а до кутків руки не доходять. Як-небудь замете сміття під припічок, а винести вже й не винесе — така стомлена. Ото ще дещо на совок збере, а решту — в куточок, під шафу кухонну: хто там додивиться? Відітхне полегшено: от і прибрала! І втома десь ділася: гайда на вулицю!

Мама й справді по закапелках не нюжить. Знай, нахвалює доньку, що помічниця росте.

А Софійка — рада.

Так вона й привчилася: віником шур-шур — та в куточок під шафу! Шур-шур — та в куточок! Нехай собі — ніхто ж не помітить!..

Якогось разу теж отак домела. Раптом із-під шафи — неначе горошинка викотилась. Софійка хотіла і її підмести, але горошинка швиденько сама назад під шафу поторохтіла. Смішно так торохтить — наче співає хто! Прислухалася — таки поспівує:

Перинка з павутинок!

Перинка з павутинок!

"Цур тобі, пек! — думає. — Що тільки не приверзеться, як переробишся!" Та й побігла відпочивати.

Минає день-другий. Знову: не встигла домести до порога, як із-під шафи горошинка випорскує. Та де там горошинка — з горішок завбільшки! Тільки націлилась віничком, а горішок сам назад покотився!

Перинка з павутинок!

Подушка з порошинок!

Перинка з павутинок!

Подушка з порошинок! —

почулося дівчинці.

— Ой, це я знову переморилась, бо знову привиджується! Зроблю-но перерву!

Кілька днів Софійка й за холодну воду не бралася: відпочивала. Мамі — не до прибирання: крутиться в роботі, як білка в колесі.

Нарешті дівчинка знов узялася порядкувати. Справненько позамітала, підлогу помила. Ну, звичайно, кутків не чіпала: нехай, іншим разом колись! І сміттячко: щось

на совок, а щось — як і завше.

Добралась уже до шафи, аж звідти викочується — завбільшки з яблуко! Ще й пританцьовує:

Перинка з павутинок!

Подушка з порошинок!

Під шафою оселя,

Живу собі веселий!

І вже добре видно Софійці, що ніяке то не яблуко, а маленький та кругленький чоловічок! Такий нечупара! Штанці аж лиснять, сорочина — як свята земля, рученята лепом обросли, під нігтиками — темніше ночі темної — чорно!

Уже мав під шафу шаснути, а Софійка — за барки:

— Ти хто?

— Як це хто? Нехайко! — веселенько блимнув оченятами.

— Що ти робиш у мене під шафою?

— Не в тебе, а в себе! У мене під шафою хата!

— Ти чого невмиваний? Хоч би нігті позрізував!

— Ет, нехай! — махнув рукою. — Мене все одно там ніхто не бачить!

— Де ти взявся на мою голову? — дивувалась дівчинка.

— Як це де? З порошинки! Ти що, не чула? Якщо порошинку довго не чіпати, якщо тримати її в сухому, ще й сміттячком зверху вкутати, з неї може вилупитися хлопчик-нехайко.

— Хлопчик? Нехайко? — роззявила рота Софійка.

— І не один, — охоче хвалився замазур. — Я тобі таємницю відкрию: скоро матиму братиків!

— Бра-а-атиків?! — аж похолола дівчинка.

— Не рада? Але хто ж нас розвів, як не ти? Хто, як не ти, викохує нас по всіх закапелках? Тепер дивуєшся? Хрещена мати називається! — обурено пирхнув Нехайко і вмовк.

Софійка теж мовчала. Тільки мимоволі здмухнула з Нехайкового плеча соняшникову лушпайку.

— Нехай! — чоловічок підхопив лушпайку і назад примостив. — Це — для краси!

— А... що ти їси? — спитала дівчинка.

— Усе, що зі столу падає! Ти мені щодня кришечок від хліба намітаєш, картопельки шмат часом перепаде або качанчик від яблука. Але найпоживніші, звичайно, сміттячко й пилюка. В них — усі калорії, всі вітаміни! Лише три дні не прибрано, а я ого як підріс! Навіть розмовляти навчився! Скоро переселюсь у пилюку під ліжку: там більше місця.

Послухала Софійка, подивувалася. Що за нісенітниця верзе? Пилюку їсть! Ет, нехай балакає: це навіть цікаво!

Спробувала погратись із Нехайком — не сподобалося: лиш ворухнеться — пилюга з нього так і сиплеться! Нехай краще сидить під шафою і носа не вистромляє!

Наступного ранку дівчинка надумалася показати нехайкам, де раки зимують.

Доріжки потріпала, подушки повибивала, під столом геть-чисто вимела. А під шафою... Ох, нащо його так надриватися! Нехай уже колись! До того ж, Нехайко все одно підманув: ніяких "братиків" і сліду немає!

Так-сяк домела до порога, на совок збрала. Жменька лишилась. Ну, нехай, сьогодні ще під шафу. Востаннє...

Тут виглянув Нехайко. Чуває свої заповстяні патли, шморгає носом та виводить безжурно:

Мій будинок на сухому,
славно жити мені в ньому!
Сміттячка вже повен дзбанок —
ох, який смачний сніданок!
— Тпрусь, паршивцю! — Софійка до нього.

Маю сміття й на обід —
проживу до сотні літ! —
уже з-під шафи дражнивсь малий чоловічок.

— Ет, нехай! — махнула рукою дівчинка й побігла до подружок.

Увечері мама старі капці шукала, заглянула під ліжку й дорікнула за недбальство.

— Нехай, мамо, я приберу! — заспокоює донька.

Справді, десь через тиждень узяла віника, домела до шафи, а з-під неї хтось молоденьким баском:

Сміттячком щодня вечеряю —
он яке у мене черево!
Ой, не виберуся з хати,
бо зробилась тіснувата!

Нехайко, виявляється, застряг. Висуває то голову, то ноги, а вилізти ніяк не вилізе!

Стривожившись, дівчинка щосили потягнула його за брудний комірець і таки вирятувала.

— Ух, спасибі! — смачно відпчихувався чоловічок, уже схожий на кавунчика. — Негайно ж переселяюсь під ліжку! Братiku, перебирайся в мою оселю! — устроївши замурзані пальці до рота, свиснув комусь на верхню полицю.

На верхній полиці Софійка, треба сказати, ніколи не витирала: в сім'ї високих немає — хто заглядатиме?

Просто перед носом дівчинки впала звідти горошинка. Нехайко-молодший звалився.

Перинка з павутинок!
Подушка з порошинок! —
пробував голосок малий.

— А я?!

— А я?!

— А я?! —

запискотіли раптом звідусіль десятки новонароджених нехайків.

Оце тобі на!

Софійка перелякано спостерігала, як із усіх запилючених, заснованих павутиною шпарин викочуються хлопчики-горошинки.

— Лелечко! Що ж я з вами всіма робитиму? — вхопилася за голову.

— А нічого не роби! Нехай усе так і лишається! — відповів за всіх Нехайко-найстарший.

Тільки тепер дійшло до Софійки, чого накоїла. Ще, гляди, її з мамою нехайки з хати виживуть!

Ні, це вже занадто!

Поки найстарший Нехайко (та де там Нехайко — цілий Нехайлисько!) переселявся під ліжку, здіймаючи хмару куряви, Софійка закачала рукава й до блиску вимила під шафою. Хотіла "сполоскати" й самого Нехайка (бо ж дивитися годі), але той розкричався, що може вмерти. Не відважилась дівчинка брати гріх на душу: нехай живе! Тільки потрусила трохи — надворі біля порога: зайву пилюгу стріпала.

А далі як бути?

Силоміць запхала опецька знову під шафу, змела туди його братиків, кинула жмут павутиння — тіштеся!

Сама тимчасом у кожну щілину заглянула. Жодного закутка не минула.

Відтоді, що б не робила — завжди робила на совість і до кінця. Ніколи не дозволяла собі щось занехаяти, ніколи вже не казала: "Нехай!.."

Чистенько, свіженько в хаті. Мама доньку хвалить — не нахвалиться.

От лиш не відає ніхто, що має Софійка невеличку мороку. Щодня вимітає з-під шафи жменьку якогось наче пшінця. Прибере все — і "пшінце" назад загорне. А воно тихенько попискує:

Сміттячка не повен дзбанок —

ох, коли б уже сніданок!..

Софійка кришок зі столу кине, але тільки трохи — щоб не гладшали. Не дає нехайкам рости, "у формі" тримає. Найстарший Нехайко теж серед них. На "дієті" так спав із лиця, що від інших і не відрізняється.

Ось як.

Розвела колись нехайків, а тепер що? Куди виженеш? Кому вони потрібні?

Тепер гляди, Софійко...